

Wat voor regio willen we zijn?

Uitwerking bestuursopdracht VRZHZ

samen voor veiligheid

veiligheids
regiozhz

Inhoud

1. Inleiding en achtergrond	3
2. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	4
3. Regionaal Risicoprofiel 2025-2028	6
4. Ontwikkelingen 2017-2026	9
• Tijdlijn gebeurtenissen	12
• Financiële ontwikkeling VRZHZ	13
• Analyse formatie 2017-2024	15
5. Wat voor veiligheidsregio willen we zijn?	17
6. Knoppenmodel	18
7. Bestuurlijke indicatoren	21
8. Uitkomsten bespreking AB 17 oktober 2024	23

1. Inleiding en achtergrond

Op 7 december 2023 heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (AB VRZHZ) de organisatie een bestuurlijke opdracht gegeven over de toekomstbestendigheid van de brandweezorg. Aanleiding hiervoor was de vaststelling van het ontwerp dekkingsplan en de strategische huisvestingsvisie in het AB van 12 oktober 2023. Tijdens de besprekingen in zowel het DB als het AB is de samenhang van deze twee onderwerpen besproken. Het aantal brandweerpостen en de daaraan gerelateerde dekking heeft invloed op de onderhoudskosten en investeringskosten van de huisvesting. Het ontwerp dekkingsplan gaat echter over de komende vier jaar en de strategische huisvestingsvisie is langjariger ingestoken. Vanwege dit verschil in doorlooptijd heeft het AB de behoefte uitgesproken om nader te onderzoeken hoe de repressieve brandweezorg toekomstbestendiger ingericht kan worden en wat daarvan de invloed op de operationele huisvesting is.

Parallel aan deze ontwikkelingen binnen het domein van de veiligheidsregio, stevenen gemeenten af op een financieel 'ravijnjaar' in 2026. Als gevolg van een herverdeling van het gemeentefonds en de toenemende kosten van de zorg die voor rekening van de gemeenten komen, zullen veel gemeenten naar verwachting in 2026 een fors structureel tekort op de begroting krijgen.

In het overleg van 18 april 2024 heeft het AB de VRZHZ de opdracht gegeven om te komen tot een verkenning van de financiële positie, in relatie tot de reeds besloten verkenning toekomstgerichte, robuuste brandweezorg.

Voorliggend achtergronddocument dient als naslagwerk voor een thematische bespreking van het AB op 17 oktober 2024 over de financiële positie en de knoppen waaraan het bestuur kan draaien binnen de bedrijfsvoering van de VRZHZ. In dit document staat de volgende vraag centraal: wat voor veiligheidsregio willen we zijn? Het bestuur wordt uitgedaagd om langs de weg van de inhoud keuzes te maken. Want keuzes maken heeft gevolgen voor de financiën, maar ook voor de veiligheid in Zuid-Holland Zuid.

In dit document wordt ingegaan op de (financiële) ontwikkelingen sinds 2017. Daarna worden drie veiligheidsprofielen geschetst, die helpen bij de gedachtevorming over de taken en rollen van de veiligheidsregio. Vanuit deze profielen wordt een knoppenmodel voorgesteld. Voor deze knoppen worden zes bestuurlijke indicatoren in beeld gebracht, die gaan over financiën, sociaalmaatschappelijke impact en, uiteraard, veiligheid. Want met betrokkenheid en daadkracht werken wij samen aan veiligheid voor de mensen in Zuid-Holland Zuid.

2. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) is één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. Namens de 10 gemeenten in onze regio voeren wij verschillende taken uit voor risicobeheersing, crisisbeheersing, brandweezorg en geneeskundige hulpverlening. De VRZHZ werkt aan een veilige en gezonde omgeving voor de inwoners, bedrijven en bezoekers van onze regio. Wij hebben dit verwoord in onze missie:

Met betrokkenheid en daadkracht werken wij samen aan veiligheid voor de mensen in Zuid-Holland Zuid. Dit doen we door te adviseren over risicobeheersing en het adequaat handelen bij incidenten, rampen en crises.

Hiervoor is een goede samenwerking tussen alle partijen van groot belang. De Veiligheidsregio verbindt, coördineert en faciliteert alle betrokken partijen om incidenten, rampen en crises te voorkomen. Als er een incident, ramp of crisis plaatsvindt, komen we met onze partners in actie, zoals de politie en de ambulancedienst. Als het nodig is, breiden we deze samenwerking uit naar andere relevante crisispartners. Denk daarbij aan gemeenten, provincie, waterschappen, zorginstellingen, Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat en (nuts)bedrijven.

Wij voelen ons betrokken bij onze inwoners, bedrijven en bezoekers van de regio. Daarom geven wij voorlichting op scholen, bij zorgorganisaties, woningcorporaties en aan inwoners. Wij signaleren risico's en adviseren het bevoegd gezag over veiligheid, zodat een bewuste risicoafweging kan worden gemaakt bij hun besluiten. Ook adviseren wij bedrijven en instellingen over veiligheid en ondersteunen hen bij het maken van incidentenbestrijdings- en zorgcontinuïteitsplannen en het bevorderen van de veiligheidscultuur. Dit doen we om veilig gedrag in onze regio te stimuleren.

Bij onze werkzaamheden maken wij optimaal gebruik van de deskundigheid van onze medewerkers en samenwerkingspartners. Vakbekwaamheid staat bij ons hoog in het vaandel, net als informatie gestuurd werken. Tijdens een incident, ramp of crisis moeten onze inwoners kunnen rekenen op professionele hulpverleners die snel paraat staan en weten wat ze moeten doen. Vierentwintig uur per dag, zeven dagen in de week. Wij doen dit met ongeveer 300 beroepsmedewerkers, ruim 700 vrijwillige brandweerm medewerkers en 175 piketfunctionarissen in de crisisorganisatie.

Na afloop van incidenten dragen we bij om zo snel mogelijk terug te keren naar de normale situatie, bijvoorbeeld door bewonersbijeenkomsten te organiseren voor getroffen en hun omgeving.

Onderdeel van onze organisatie is ook het Spinel Veiligheidscentrum B.V. (Spinel). Spinel is het oefencentrum voor de brandweer in de VRZHZ en is een vennootschap, die voor 100 procent eigendom is van de VRZHZ. Het oefencentrum is zodanig ingericht, dat er geoefend kan worden met de specifieke risico's die voorkomen in onze regio én op alle kerntaken. Hiertoe behoren brandbestrijding, technische hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallen. We maken gebruik van diverse gas- en hout gestookte objecten. Spinel is ondernemend, slagvaardig, verbindend en biedt ruimte aan innovatieve ideeën. Ook brengt het commerciële partijen in de veiligheidsbranche en de industrie in onze regio samen. Spinel kent een eigen bedrijfsplan.

De meldkamer die de VRZHZ bedient, is gevestigd in Rotterdam en is onderdeel van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS). Deze valt onder verantwoordelijkheid van de Nationale Politie. De meldkamer delen we met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, de

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de VRZHZ zijn vastgesteld in de wet Veiligheidsregio's en in onze Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

3. Regionaal Risicoprofiel 2025-2028

Het algemeen bestuur heeft op 27 juni jl. het concept Regionaal Risicoprofiel 2025-2028 vastgesteld. Deze wordt eind 2024 definitief behandeld. Het Regionaal Risicoprofiel schetst de voornaamste risico's die zich voordoen in Zuid-Holland Zuid. Risico's zijn altijd in beweging: door innovatie en maatschappelijke ontwikkelingen ontstaan nieuw risico's, of krijgen bestaande risico's een nieuwe weg.

Het regionaal risicoprofiel is vanuit de inhoudelijke uitdaging het startpunt van het gesprek over de doelen en de ambities van de veiligheidsregio: we kunnen als overheden gezamenlijk veel bereiken, maar niet alles. Dit vraagt om bestuurlijke en strategische keuzes: welke risico's prioriteren we? Waar gaan we voor repressieve oplossingen en waar kiezen we voor meer preventie? En hoe zorgen we dat onze samenleving weerbaarder wordt als we erkennen dat we niet zelf alles meer kunnen?

Maatschappelijke ontwikkelingen

In het regionaal risicoprofiel zijn uit de gezamenlijke gesprekken en expertsessies met partners verschillende ontwikkelingen en karakteristieken van onze regio naar voren gekomen die van invloed kunnen zijn op ons risicobeeld. Zo is de regio Zuid-Holland Zuid het scharnierpunt van transporterend Nederland. Over weg, water, spoor en buisleidingen vindt veel vervoer van (gevaarlijke) goederen plaats.

De energietransitie gaat een enorme toename betekenen van het vervoer van ammoniak als waterstofdrager. Voor de woningbouwopgave en verdichting langs transportroutes en industrie gaat dit gevolgen hebben.

Ook de komende beleidsperiode is er sprake van groot onderhoud aan wegen, bruggen, tunnels en sluizen in de regio, met gevolgen voor de bereikbaarheid van onze regio voor de hulpdiensten.

De veranderende wereldorde zorgt voor geopolitieke en militaire spanningen, met de Russische oorlog tegen Oekraïne als belangrijkste voorbeeld. Nederland is vanwege haar ligging en infrastructuur een belangrijke toegang voor de NAVO partners tot Europa. Daarnaast gebruiken overheidsinstanties cyberaanvallen als middel om hun geopolitieke doel te bereiken. In de samenleving ontstaan grotere gevoelens van onveiligheid.

In 2023 heeft het KNMI nieuwe klimaatscenario's gepresenteerd. Er is sprake van een toename van de gemiddelde temperatuur, hitte en droogte en extremere zomerbuien, nattere winters, sterkere windstoten en valwinden bij buien. In de regio Zuid-Holland Zuid zullen we, zeker gezien onze lage ligging, te maken gaan krijgen met de gevolgen van de klimaatverandering.

Steeds meer kwetsbare groepen wonen in een kwetsbare omgeving. Door de woningnood worden kantoorpanden, bibliotheken enzovoorts omgebouwd naar woningen voor bijvoorbeeld de opvang van vluchtelingen of de huisvesting van seizoenarbeiders en studenten. Ook zien we steeds meer tijdelijke (flex) woningen. Naast fysieke, mentale of verstandelijke barrières kan er ook sprake zijn van een taal- en cultuurbarrière. Ook kan dit leiden tot verminderde zelfredzaamheid.

Er is een toename van excessief geweld (in relatie tot internationale drugsbendes) en polarisatie in de samenleving: o.a boerenprotesten, rellen oud & nieuw. Ook is er verminderd vertrouwen in de overheid. Dit kan invloed hebben op ons handelen bij rampen en crisis, specifiek in situaties waar sprake is van polarisatie.

De lage vaccinatiegraad in bepaalde gebieden van onze regio levert risico's op voor infectieziekten als mazelen, rodehond en polio. We zien dat niet alleen geloofsovertuiging, maar steeds meer ook andere overwegingen een rol spelen, zoals wantrouwen in de overheid.

Risico's in Zuid-Holland Zuid

Welke risico's zijn er in Zuid-Holland Zuid? Wat kan ons overkomen? En wat is de kans en hoe groot zijn de gevolgen? Dit zijn de grootste risico's en de belangrijkste ontwikkelingen en kenmerken van onze regio.

Grootste risico's in de regio

Overstroming

Grof en extreem geweld

Digitale verstoring

Nieuwe ziekteverwekker

Stroomuitval

Brand in gebouw kwetsbare doelgroep

Verstoring openbare orde

Kenmerken van de regio

Laaggelegen, waterrijke regio omsloten door rivieren

Veel transport over weg, water en spoor

Kleine compacte regio met stedelijk en landelijk gebied

Alle risico's weten?
Kijk op www.zhzveilig.nl/risicos

Ontwikkelingen

Er zijn ontwikkelingen en karakteristieken van de regio die van invloed kunnen zijn op ons risicobeeld. Zij kunnen de kans op, of de gevolgen van de risico's vergroten. Dit zijn de meest relevante ontwikkelingen voor onze regio.

Excessief geweld en polarisatie

Klimaatverandering

Transportregio en energietransitie

Woningbouwopgave

Lage vaccinatiegraad

Geo politieke dreigingen

veiligheids
regiozhz

4. Ontwikkelingen 2017-2026

We starten de terugblik op de ontwikkelingen de afgelopen jaren in 2017. Terugkijken is goed, maar verder terugkijken vanaf het begin van de regionalisering, die tijd is voorbij. De VRZHZ is inmiddels een volwassen organisatie, en daarbij past het niet om tot in lengte der jaren terug te kijken naar de oprichting voor het legitimeren voor bepaalde keuzes.

Tijdelijk en financiële ontwikkeling

Een tijdelijk vanaf 2017 dus, want daar sprak het bestuur tijdens de retraite over de nieuwe verdeelsystematiek voor de gemeentelijke bijdrage op basis van de uitkering in het subcluster rampenbestrijding en brandweezorg binnen het gemeentefonds. In de grafiek en tabellen op pagina 13 en 14 staan de ontwikkeling van de totale gemeentelijke bijdrage van de 10 gemeenten aan de VRZHZ afgezet tegen de inkomsten die de 10 gemeenten gezamenlijk binnen dit subcluster van het gemeentefonds hebben ontvangen. Als we de uitkering overhead buiten beschouwing laten zit het verschil tussen de uitkering en de bijdrage rond de 6 tot 7 miljoen euro.

Tijdens de AB themasessie van 17 oktober heeft een deskundige uitgelegd dat niet alleen naar de uitkering in het subcluster moet worden gekeken, maar dat de overhead ten laste van een ander cluster in het gemeentefonds komt. Als we dit meerekenen zien we in de tabel dat de uitkering uit het gemeentefonds hoger ligt dan de bijdrage die de gemeenten aan de VRZHZ doen.

Benchmark 2018

Met de gesprekken over de nieuwe verdeelsystematiek in 2017 werd een groot verschil van € 12 mln zichtbaar tussen de uitkering in het subcluster en de totale bijdrage van de gemeenten aan de VRZHZ. Er is daarom in 2018 een benchmark uitgevoerd met vier vergelijkbare veiligheidsregio's. De conclusie daaruit was dat we de verschillen goed kunnen verklaren. Vanwege ons risicobeeld, maar ook omdat onze begroting de meest complete van alle veiligheidsregio's was. In onze begroting zitten ook de kosten voor huisvesting, bevolkingszorg en functioneel leeftijdsontslag (FLO), wat bij andere regio's apart via de gemeentelijke begroting loopt. Als laatste constateerden we dat de uitkering uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) vanuit het Rijk niet in overeenstemming is met het risicobeeld van onze regio. Diverse lobby's hebben helaas niet geleid tot verhoging van deze bijdrage.

Ontwikkeling formatie VRZHZ

Het bestuur heeft nadrukkelijk gevraagd om inzicht in de ontwikkeling van de formatie. Op p. 7 is deze ontwikkeling in beeld gebracht. Voor een eerlijke vergelijking is gecorrigeerd voor de uittreding van Vijfheerenlanden en is de formatie van Spinel niet meegenomen.

In totaal is de formatie gestegen met 8,3 fte, een groei van 2,8% ten opzichte van 2017. Dit is onder andere te verklaren door de (landelijke) ophoging van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding in 2022 voor de doorontwikkeling van crisisbeheersing.

Eén van de onderdelen in de opdracht aan de nieuwe directeur in 2020 was om de managementlaag te verkleinen. In de periode 2017-2024 kromp het management met zo'n 5 fte, en daarmee is voldaan aan deze doelstelling.

De koers voor de VRZHZ, Haamstede 2019

Het algemeen bestuur heeft in 2019 in Haamstede gesproken over de koers voor de VRZHZ. Deze koers kan worden samengevat tot: "Een zelfstandige regio die compact, nabij en veerkrachtig is. Een regio die de inhoud centraal stelt en vanuit deze inhoud passende samenwerkingsvormen zoekt. En een regio die zichtbaarheid geeft aan vernieuwing en innovatie". Deze visie is uitgewerkt in het beleidsplan 2022-2025.

Uittreden Leerdam en Zederik

Per 1-1-2019 zijn de gemeenten Leerdam en Zederik opgegaan in de gemeente Vijfheerenlanden en over gegaan naar de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Door de VRZHZ is een uittreedsom berekend van € 7,8 mln. Na arbitrage is een uittreedsom ontvangen van € 5,1 mln. Uiteindelijk is gebleken dat de VRZHZ een structurele frictie van € 0,9 mln heeft overgehouden, die binnen de eigen begroting is opgevangen. Overleg met het ministerie van BZK heeft niet tot een oplossing geleid.

Financieel perspectief 2021: bijeenkomst Hardinxveld-Giessendam

In 2021 is door het algemeen bestuur intensief gesproken over wat nodig is om door alle gemeenten vastgestelde beleidsplan 2022-2025 ook financieel te dragen. Vanwege vooral exogene ontwikkelingen als de CAO en prijsstijgingen is ingestemd met een structurele verhoging van € 2,2 miljoen vanaf 2023.

Extra BDuR 2022

In 2022 zijn vanwege de vluchtelingencrisis bestuurlijke afspraken over de doorstroom van migratie opgesteld. Onderdeel hiervan is een verhoging van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) met € 46 mln in 2023 oplopend naar structureel € 83 mln in 2026. Deze middelen zijn bedoeld voor het borgen en versterken van de crisisbeheersing en de informatiepositie. Voor onze regio gaat het om € 1,2 mln in 2023, oplopend tot € 1,9 mln in 2025. De laatste verhoging in 2026 is nog niet bevestigd door het Rijk, maar wordt geschat op € 2,2 mln.

Herziening gemeentefonds

Per 2023 is het gemeentefonds herzien. Het subcluster brandweezorg en rampenbestrijding is omgevormd naar het subcluster crisisbeheersing en brandweer, maar komt inhoudelijk goed overeen met de taken van het oude subcluster. Uit de meicirculaire 2024 volgt dat binnen het cluster veiligheid nauwelijks effecten van een ravijnjaar zichtbaar zijn. Dit zit vooral in de clusters jeugd en WMO. Overigens is de vraag of er in deze clusters daadwerkelijk sprake is van een ravijn en de omvang daarvan, in sterke mate afhankelijk van het advies van een externe

deskundigencommissie onder leiding van oud minister Van Ark. Dit advies wordt in januari 2025 verwacht.

Miljoenennota 2024

Op Prinsjesdag is de Miljoenennota gepresenteerd. Voor de veiligheidsregio's gaat het om stevige vraagstukken. In de eerste plaats de 10% bezuiniging die is doorgevoerd op de BDuR. Voor onze regio gaat dan om € 850.000. De minister van J&V heeft aan het Veiligheidsberaad aangegeven dit een onbedoeld effect is, maar het is op dit moment wel de feitelijke situatie.

Naast minder inkomsten spreekt de Miljoenennota over extra taken en kosten zonder dat daar dekking tegenover staat. De inzet voor het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid en inspanningen voor het borgend van de vitale infrastructuur, waartoe nu ook de veiligheidsregio's worden gerekend.

Huisvesting

De aanleiding voor de bestuursopdracht ligt in de kosten voor huisvesting. Daarom gaan we voor dat onderwerp verder terug in de tijd. Bij de regionalisering in 2013 is afgesproken dat ook het vastgoed over zou gaan de regio, maar later in de tijd. Per 2016 is de overname van het vastgoed door de veiligheidsregio geëffectueerd. Voor een aantal kazernes zijn maatwerkafspraken gemaakt, bijvoorbeeld het huren van de gemeente. In 2015 is in het bestuur gesproken over bezuinigingen binnen de VRZHZ om daarmee kostenontwikkelingen op te vangen. Een deel van deze bezuinigingen is

gevonden door het onderhoudsniveau van de kazernes te verlagen (kosten geraamd op 80% uitvoering van niveau 3, sober en doelmatig) en de levensduur van de kazernes te verlengen van 40 naar 50 jaar.

In oktober 2023 is in het algemeen bestuur gesproken over de strategische huisvestingsvisie. Geconstateerd is dat het gezien de vele ontwikkelingen niet opportuun was om de volledige kosten van een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) van € 0,67 mln per jaar nu al te begroten. Er is daarom gekozen om voor de komende 4 jaar voor 100% het onderhoud uit te voeren, wat neerkomt op € 0,38 mln per jaar. Er wordt in deze 4 jaar geen voorziening opgebouwd voor na deze 4 jaar. De 4 jaar is bedoeld om de bestuursopdracht toekomstbestendige brandweezorg in samenhang met huisvesting uit te voeren, en op basis van de uitkomsten verdere besluiten te nemen.

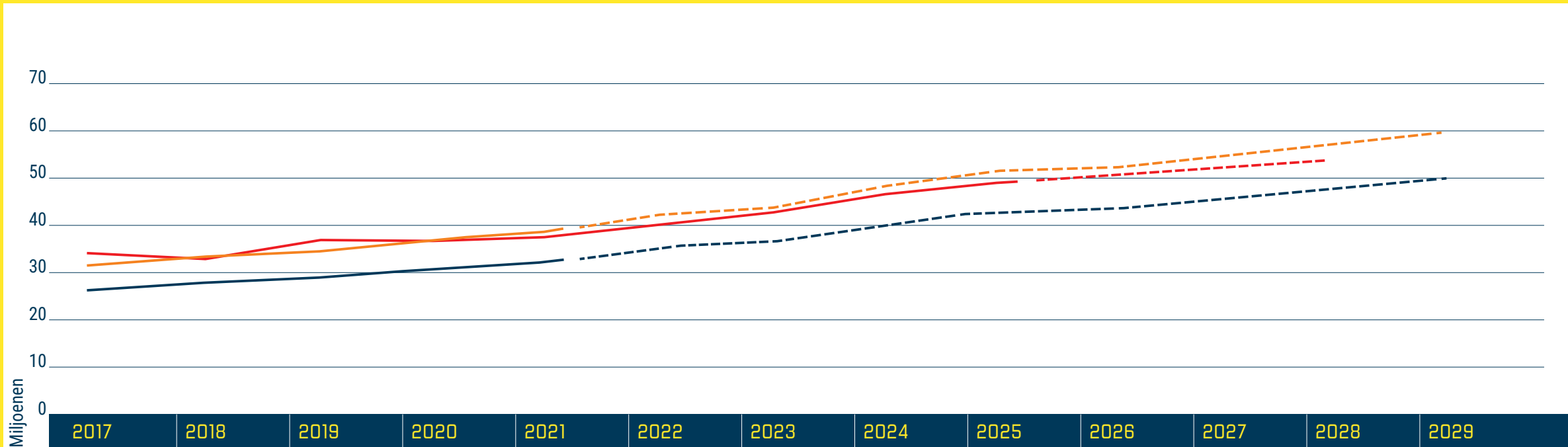
Naast het onderhoudsplan is in oktober 2023 ook gesproken over een meerjarig investeringsplan huisvesting (MJIP). Gezien de onzekere variabelen is besloten geen MJIP op te stellen maar de huidige werkwijze te continueren om per bouwontwikkeling een kredietbesluit te vragen.

Tijdslijn en financiële ontwikkeling

	2017 • Bestuurlijke herbevestiging samenwerking OZHZ op gebied van toezicht: beide organisaties beoordelen verschillende onderdelen brandveiligheid. • Retraite Vlieland: nieuwe verdeelsleutel gemeentelijke bijdrage vanaf 2024 • Inzicht in € 12 mln verschil tussen inkomsten gemeentefonds en bijdrage aan VRZHZ • Regionale afspraken “grip op verbonden partijen”		2019 • Bestuurlijke retraite Haamstede: zelfstandige VRZHZ, compact, nabij en veerkrachtig • Uittreden Leerdam en Zederik (frictie) • Start nieuwe verdeelsleutel • Lobby BDuR		2021 • Hardinxveld: Basis op orde, structureel € 2,3 mln vanaf 2023 • Vaststelling beleidsplan 2022-2025		2023 • Haalbaarheidsstudie Risk Factory • Herziening gemeentefonds • Opdracht onderzoek brandweezorg / huisvesting		2025 • Nieuwe beleidsplan VRZHZ • Nieuw Regionaal Crisisplan VRZHZ • Landelijk: focus op weerbaarheid van de samenleving door internationale en -cyberdreigingen	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
				* Covid-19 pandemie januari 2020 t/m mei 2022		Opvang OEK en asiel, sinds maart 2022				
		2018 • Benchmark gemeentelijke bijdrage met 4 andere regio's • Strategische heroriëntatie • Samenvoeging meldkamers Rijnmond en Zuid-Holland Zuid • Eerste visitatie VRZHZ		2020 • Covid crisis • Rapport de Evaluatie WVR		2022 • Vluchtelingencrisis • Ontwikkeling crisisbeheersing via extra BDuR vanwege nieuwe rol in langdurige crises		2024 • Bestuursopdracht VRZHZ • Visitatie • Nieuw Risicoprofiel VRZHZ • Nieuwe verdeelsleutel gemeentelijke bijdrage ingevoerd		2026 • Financieel ‘ravijnjaar’ gemeenten

Verloop gemeentelijke inkomsten en bijdragen aan VRZHZ

- Gemeentelijke bijdrage
- - - Gemeentelijke bijdrage (prognose)
- Inkomsten gemeentefonds definitief
- - - Inkomsten gemeentefonds voorlopig
- Inkomsten gemeentefonds definitief + overhead
- - - Inkomsten gemeentefonds voorlopig + overhead

Financiële ontwikkeling VRZH

Gemeentelijke bijdrage vs gemeentefonds

Jaar	Netto gemeentelijke bijdrage	Inkomsten gemeentefonds excl. overhead	Inkomsten gemeentefonds incl. overhead	Verschil definitief excl. overhead	Verschil definitief incl. overhead
2017	34.210.886	26.216.627	31.459.953	-7.994.259	-2.750.933
2018	32.790.233	27.732.986	33.279.583	-5.057.247	489.350
2019	36.618.105	28.871.208	34.645.450	-7.746.897	-1.972.655
2020	36.752.593	30.762.321	36.914.785	-5.990.272	162.192
2021	37.620.635	32.198.414	38.638.097	-5.422.221	1.017.462
2022	39.984.461	35.180.580	42.216.696	-4.803.881	2.232.235
2023	42.644.240	36.489.787	43.787.745	-6.154.453	1.143.505
2024	46.456.383	40.384.853	48.461.824	-6.071.530	2.005.441
2025	48.901.223	42.748.764	51.298.516	-6.152.459	2.397.293
2026	50.637.449	43.503.193	52.203.832	-7.134.306	1.566.333
2027	52.243.068	45.596.336	54.715.603	-6.646.732	2.472.535
2028	53.904.411	47.660.066	57.192.079	-6.244.345	3.287.668

* zie voor verdere toelichting op het verschil tussen gemeentelijke bijdrage en gemeentefonds [pagina 9](#).

** vanaf 2022 betreffen de inkomsten gemeentefonds, en dus ook het verschil, een prognose.

Analyse formatie 2017-2024

Om beeld te krijgen op de ontwikkeling van de formatie is een vergelijking gemaakt tussen 2017 en 2024, met een uitsplitsing per directie en een apart cluster voor leidinggevend. Vanuit de analyse:

- Er is een afname in de formatie van het leidinggevend cluster tussen 2017 en 2024.
- In 2018 is het MT-VR en MT-brandweer samengevoegd tot 1 MT van 6 personen.
- In 2023 is het MT van 6 teruggebracht naar een DT van 4 personen.
- Bovenformatieven zijn gereduceerd: eind 2019 waren er 6, nu nog 1.
- Er is een totale stijging op de formatie tussen 2017 en 2024.
- De stijging van de totale formatie is te wijden aan:
 - De versterkingsgelden crisisbeheersing (toename R&C).
 - Ontwikkelingen in informatievoorziening, cybersecurity en HRM (toename bedrijfsvoering).

Naast het formatieverloop (te zien op de volgende pagina) zijn de volgende data interessant om te delen:

- De gemiddelde uitstroom van vrijwilligers is 40 per jaar, met een gemiddelde diensttijd van 16 jaar.
- De gemiddelde leeftijd van werknemers binnen de VRZHZ zonder vrijwilligers (311 medewerkers) is 45,9 jaar, met vrijwilligers (911 medewerkers) is dit 41,5 jaar.
- In heel 2023 was de indienstratio inclusief vrijwilligers 5,81% en de uitdienstratio 7,54%.
- In heel 2023 was de indienstratio exclusief vrijwilligers 6,85% en de uitdienstratio 7,14%.
- Het verzuimcijfer van 2023 is 4,96%. Het cijfer over de periode 08-10-2023 t/m 08-10-2024 is 6,1%.
- De man-vrouwverhouding (m-v) in 2018 was 87-13% inclusief vrijwilligers, en 73-27% exclusief vrijwilligers. In 2024 is dit 85-15% inclusief vrijwilligers, en 68-32% exclusief vrijwilligers. Dit betekent in beide gevallen een toename in het aantal vrouwen dat werkzaam is voor de VRZHZ.

Uitkomsten O&F analyse 2017-2024

Onderdeel	01-01-2017 met correctie 5HL	01-01-2024 excl. Spinel	Vershil
Directie (excl CGS/DPG)	1,0	1,0	0
Bedrijfsvoering	57,9	69,9	+ 12,0
R&C	56,6	68,4	+ 11,8
Brandweer	180,4	164,9	- 15,5
Totaal	295,9	304,2	+ 8,3
Waarvan leidinggevend			
Directie	4	4	
Hoofden / clustercdt.	14,2	13,8	
OM-ers	16,8	12,5	
Totaal	35,0	30,3	-4,7

5. Wat voor veiligheidsregio willen we zijn?

Hoe kijken we naar onze veiligheidsregio? Wat zijn de eisen en verwachtingen bij het Rijk, bij onze gemeenten, bij onze partners en uiteraard in de samenleving? En wat betekent dat voor onze rol en positie, voor onze taken? We hebben 3 veiligheidsregio-profielen op een rij gezet.

Een reactieve incidentsbestrijdingsorganisatie: minimum wettelijk niveau

We houden ons alleen aan de wettelijke taken en vullen die zo minimaal mogelijk in. Dus bijvoorbeeld opkomsttijden rekken we tot de maximale grens. Ook aan de voorkant van de veiligheidsketen doen we alleen de wettelijke taken. Er zijn geen pluspakketten voor gemeenten. Alleen voor fysieke crises organiseren we de multidisciplinaire opschaling. Maatschappelijke activiteiten ondernemen we niet. Ook onze verantwoording richten we zo sober en minimaal mogelijk in.

Compact & nabij (huidige ontwikkeling)

We continueren de in Haamstede ingezette lijn van een regio die zelfstandig, compact, nabij en veerkrachtig is. We zijn adaptief waar het gaat om ontwikkelingen en geven zichtbaarheid aan innovatie en ontwikkeling. Gemeenten faciliteren we in veiligheidsvraagstukken zonder de verantwoordelijkheid over te nemen.

Breed en leidend

We spelen een vooraanstaande rol op vele terreinen van veiligheid, waarbij we ons niet alleen beperken tot het fysieke domein. We dragen daarmee stevig bij aan maatschappelijke continuïteit, gegeven de (internationale) ontwikkelingen als dreiging en energietransitie. Het Rijk kijkt hierin ook steeds meer naar de veiligheidsregio's. In de landelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het mobiliseren van de samenleving om de weerbaarheid te vergroten draaien we als koploper mee.

6. Knoppenmodel

Wanneer we kijken naar de drie hiervoor genoemde profielen en de mogelijke invulling vanuit de directies, dan kunnen de volgende hoofdknoppen worden geïdentificeerd:

Taken

De VRZHZ voert taken uit op het gebied van brandweezorg en risico- en crisisbeheersing. De taakuitvoering bestaat uit meer dan alleen een wettelijk minimum niveau zoals verwoord in de Wet Veiligheidsregio's en onderhavige besluiten. Zo zijn er specialismen bij de brandweer en voert risicobeheersing taken uit die regionaal zijn vastgesteld: dat impliceert keuzes voor het bestuur, waarbij in acht moet worden genomen dat elke taak vanuit een gedegen veiligheidskeuze is gemaakt in het verleden.

Samenwerking

De VRZHZ is van nature een netwerkorganisatie, waarbij met veel partners wordt samengewerkt. Partners in de eigen regio, maar ook buurregio's en landelijke partijen. Altijd wordt er gezocht naar slimme samenwerkingsvormen, op de inhoud of bedrijfsvoering:

- De VRZHZ kan eigen monteurs in dienst nemen voor het onderhoud van voertuigen, omdat we dit uitvoeren voor de ambulancedienst en gemeente Zwijndrecht.

- De OZHZ werkt samen met de VRZHZ op het gebied van advisering en omgevingswet.
- Samen met de VRR delen we een meldkamer maar ook de ontwikkelingen op het gebied van informatiemanagement.
- We hebben een team Brandonderzoek samen met VRR.

Landelijk wordt samengewerkt op het gebied van verzekeringen, mantelovereenkomsten voor voertuigen, aanschaf dienstkleding, landelijke voorziening crisisbeheersing, werkgeversvereniging, KCR2

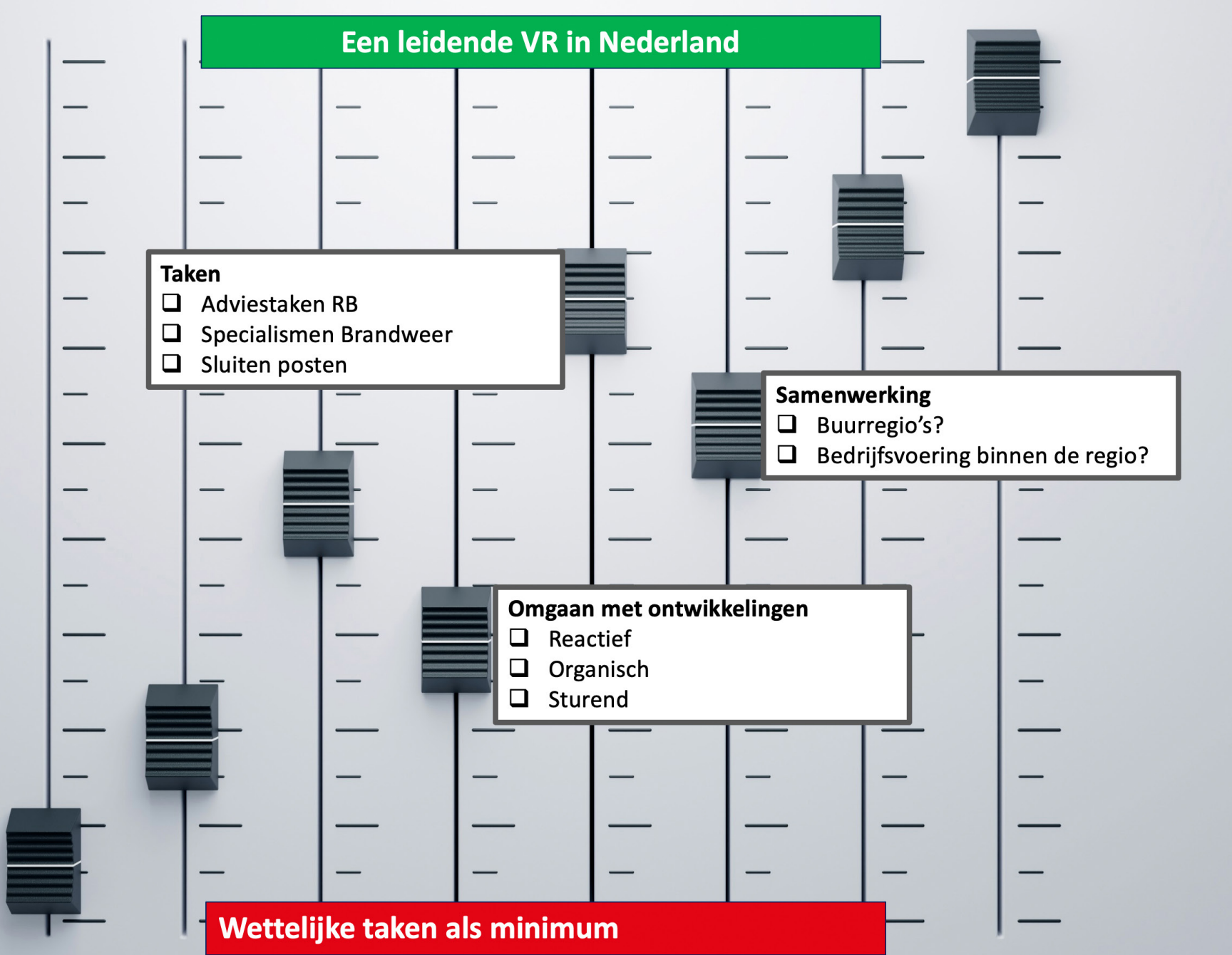
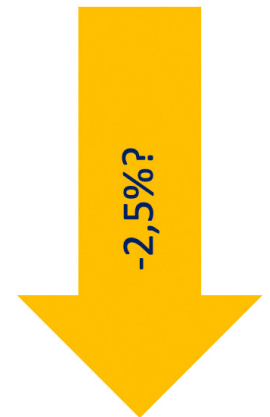
Deze samenwerkingen kunnen intensiever: zo zijn er organisaties binnen hetzelfde grondgebied (OZHZ, DG&J) of buurregio's waarbij een structurele samenwerking kan leiden tot schaalvoordelen. De samenwerking kan intensiever op de inhoud, bijvoorbeeld op het gebied van preventie met GGD en OZHZ, of daadwerkelijk organisatorisch: samengaan van piketten met buurregio's of bedrijfsvoering met een regionale organisatie. Hier is bestuurlijke wil van twee kanten nodig.

Omgaan met ontwikkelingen

De maatschappij wordt geconfronteerd door diverse exogene ontwikkelingen. De relevante ontwikkelingen voor de veiligheid van onze regio zijn beschreven in het nieuwe regionaal risicoprofiel, zoals genoemd in hoofdstuk 2. Het bestuur heeft een keuze hoe om te gaan met deze ontwikkelingen: zijn we reactief? Laten we de voor onze regio en vakgebied logische ontwikkelingen organisch tot ons komen of gaan we daadwerkelijk sturen op gekozen ontwikkelingen?

Door te draaien aan deze knoppen verschuiven diverse panelen: misschien levert het geld op (korte of lange termijn), en het doet wat met de risico-acceptatie. Maar er zijn meer factoren te overwegen.

7. Bestuurlijke indicatoren

De gevolgen van keuzes leiden tot meer dan enkel een verandering in financiën of risico-acceptatie. In dit hoofdstuk worden zes bestuurlijke indicatoren verkend:

- Voorbereiding op risico's
- Flitskracht en slagkracht
- Sociaal maatschappelijke impact
- Bestuurlijke autonomie
- Uitstraling organisatie
- Financiën

Voorbereiding op risico's

De missie van de VRZHZ is helder: **Met betrokkenheid en daadkracht werken wij samen aan veiligheid voor de mensen in Zuid-Holland Zuid. Dit doen we door te adviseren over risicobeheersing en het adequaat handelen bij incidenten, rampen en crises.**

Daarom meten we de mate van risico-acceptatie van het bestuur aan de hand van de indicator: voorbereiding op risico's. Dit omvat het brede palet van activiteiten aan de voorkant van de veiligheidsketen: pro-actie, preventie, preparatie.

Flitskracht en slagkracht

Dekking heeft een wettelijk minimum karakter, vastgelegd in de ministeriële regeling over gebiedsgerichte opkomsttijden. In elk profiel houden we vast aan dit minimum. Wel heeft het aanpassen en samenvoegen van posten, specialisaties en andere inzetconcepten gevolgen voor de flitskracht en slagkracht: hoeveel potentieel kun je inzetten regionaal en landelijk, en hoeveel heb je nog achter de hand bij gelijktijdigheid van incidenten? Dit geldt ook voor de flits- en slagkracht van de multidisciplinaire crisisbeheersing.

Sociaal-maatschappelijke impact

De vrijwilligers binnen de brandweer vormen de ruggengraat van onze brandweerorganisatie en zijn tegelijkertijd ook ons netwerk binnen de lokale gemeenschappen. Hun brandweerpost is een herkenbaar punt in de lokale gemeenschap en dient regelmatig ook bredere maatschappelijke doeleinden voor bijvoorbeeld verenigingen. Ook met Veilig Leven en risicocommunicatie proberen we achter de voordeur te komen. Enerzijds om boodschappen te brengen, maar zeker ook om op te halen wat er speelt in de samenleving. Ook met nieuwe concepten zoals de Risk Factory proberen we een steentje bij te dragen aan een weerbare samenleving. Door aan de knoppen te draaien kan deze impact ook positief of negatief verschuiven.

Bestuurlijke autonomie

In de bestuurlijke retraits in Haamstede is uitgesproken dat we een zelfstandige regio willen blijven. Tegelijkertijd leven we niet geïsoleerd: we delen reeds een meldkamer met Rotterdam-Rijnmond en ook binnen de regio zelf zijn er samenwerkingen mogelijk met diensten als DG&J en OZHZ. Op veel vlakken wordt al inhoudelijk samengewerkt, maar een verdiepende, bestuurlijke samenwerking kan mogelijk op termijn leiden tot schaalvoordelen. Wel gaat bij elke vorm van innige samenwerking ook de bestuurlijke autonomie achteruit: samenwerken betekent ook samen sturen.

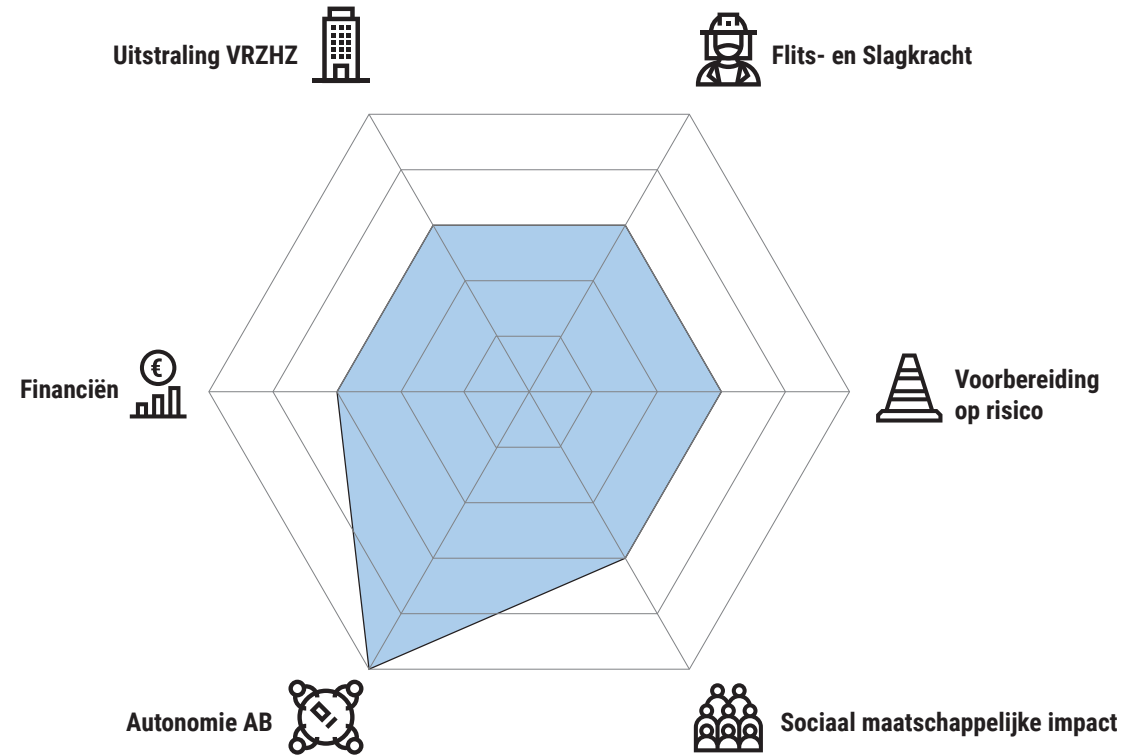
Uitstraling organisatie

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is een sterk merk, en heeft met onderdelen zoals de brandweer een betrouwbare uitstraling in huis. Dit bepaalt hoe de inwoners van onze regio naar ons kijken en vertrouwen, onze aantrekkelijkheid als werkgever, en ons aanzien als serieuze partner in het veiligheidsdomein. Een verschuiving in taken, samenwerkingen en het inspelen op ontwikkeling kan gevolgen hebben voor deze uitstraling.

Financiën

De financiële gevolgen waren in hoofdlijnen uitgewerkt per casus. Dit zijn op bepaalde aannames gestoelde doorrekeningen. Tijdens de thematische bijeenkomst op 17 oktober 2024 zijn deze indicatoren gebruikt ter afweging bij te maken keuzes. Daarbij is gebruik gemaakt van een

spindigram, zoals hier ter illustratie afgebeeld voor het huidige model 'compact en nabij'.

8. Uitkomsten bespreking AB 17 oktober 2024

Tijdens de thematische bespreking op 17 oktober 2024 in Herwijnen heeft het Algemeen Bestuur gesproken over de toekomst van de VRZHZ. De dag werd gestart met een reflectie op de financiën, organisatie en omgeving van de VRZHZ. Daarna werd in twee groepen zes reële casussen besproken aan de hand van het knoppenmodel en de bestuurlijke indicatoren zoals genoemd in hoofdstuk 6 en 7.

De zes casussen die zijn besproken:

Brandweer

- Verminderen aantal basisposten
- Zwijndrechtse Waard: toekomstbestendige brandweezorg vanuit 1 (beroeps)post
- Gorinchem als interregionaal steunpunt

Risico- en crisisbeheersing

- Samenvoegen ROT met Rijnmond
- Preparatie gestuurd door risicoprofiel
- Risico-acceptatie in de bebouwde omgeving

Na het bespreken van de casussen heeft het bestuur de volgende richtingen meegegeven:

- Voor de lange termijn: **werk voorstellen uit langs de nullijn**. Zoek naar ombuigingen om bepaalde risico's te dempen. Bestem het jaarresultaat 2024 slim om deze strategische omslag te organiseren. Werk toe naar langjarige duidelijkheid.
- Voor de korte termijn: het uitgangspunt is en blijft dat het jaarresultaat terugvloeit naar gemeenten. Bij de bespreking van de jaarstukken 2024 en de ontwerpbegroting 2026 wordt nader beschouwd op welke manier de VRZHZ gemeenten tegemoet kan komen.

Inhoudelijk gezien geeft het bestuur de volgende richtingen voor de lange termijn mee:

Brandweezorg

Werk langs de lijn van **toekomstbestendige brandweezorg**. Er zijn geen heilige huisjes. Betrek het totale pakket van **personeel, huisvesting en materieel**. Bestuur is zich hierbij bewust dat kwaliteit geld kost.

Crisisbeheersing

Zoek (**interregionale**) **samenwerking** zodat onze regio zich kan focussen op de **basis op orde**. Zet hierbij zelf de stap naar voren, vanuit eigen kracht.

Risicobeheersing

Focus primair op de scenario's in het eigen risicoprofiel. Waar maatschappelijke impact is, kun je niet terugtreden, wel kun je slim organiseren. **Leid geen specialisten op, maar generalisten**. In de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ligt een kans.

Vervolgproces

Neem de geformuleerde richting mee in het nieuwe beleidsplan 2026-2029. Benut bestaande momenten (BURAP-II, Ontwerpbegroting 2026) om informatie uit te wisselen en door te praten over financiële keuzes op korte termijn. Bestuurders spreken onderling af elkaar niet te verrassen met lokaal opgelegde taakstellingen, en blijvend met elkaar af te stemmen.

Raads- en collegebrief
over proces inclusief
aanbieden langskomen
in gemeenteraad

Wethouders FIN
bijeenkomst
organiseren
(voor AB april 2025)

Zienswijze
Ontwerpbegroting 2026

Zienswijze Beleidsplan
2026-2029

okt 2024 -
maart 2025

april 2025

april - juni
2025

juni - okt
2025

2026
en verder

Uitwerken gekozen richting
in concrete voorstellen in:
• Ontwerpbegroting 2026
• Beleidsplan 2026-2029

Vastleggen keuzes
korte termijn in
Ontwerpbegroting 2026,
bespreken uitwerking
lange termijn

Ontwerp beleidsplan
2026-2029 uitwerken

Vastleggen keuzes
lange termijn in
Beleidsplan 2026-2029

Nieuwe koers uitvoeren